Štvrtok 6. októbra 2022

P9_TA(2022)0355

Prístup EÚ k riadeniu vesmírnej prevádzky – Príspevok EÚ k riešeniu globálnej výzvy

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. októbra 2022 o prístupe EÚ k riadeniu vesmírnej prevádzky – Príspevok EÚ k riešeniu globálnej výzvy (2022/2641(RSP))

(2023/C 132/14)

Európsky parlament,

— so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 15. februára 2022 s názvom Prístup EÚ k riadeniu vesmírnej prevádzky – príspevok EÚ k riešeniu globálnej výzvy (JOIN(2022)0004),

— so zreteľom na závery Rady z 11. novembra 2020 o smerovaní európskeho príspevku k stanoveniu kľúčových zásad pre globálne vesmírne hospodárstvo,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 22. februára 2021 s názvom Akčný plán pre synergie medzi civilným, obranným a vesmírnym priemyslom (COM(2021)0070),

— so zreteľom na usmernenia pre dlhodobú udržateľnosť činností v kozmickom priestore Výboru OSN pre mierové využívanie kozmického priestoru z 20. júna 2019,

— so zreteľom na otázku Komisii o manažmente vesmírnej prevádzky (O-000035/2022 – B9-0022/2022),

— so zreteľom na článok 136 ods. 5 a článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre priemysel, výskum a energetiku,

A. keďže riadenie vesmírnej prevádzky (STM) má pre Úniu strategický význam a prispieva k zaručeniu bezpečného, zabezpečeného a autonómneho prístupu do vesmíru, návratu z neho a jeho využívania, pričom zaručuje dlhodobú udržateľnosť kozmického priestoru a podporuje a zabezpečuje trvalú konkurencieschopnosť kozmického priemyslu EÚ;

B. keďže v posledných rokoch sa výrazne zvýšil počet operácií v kozmickom priestore, satelitov na obežnej dráhe a množstvo odpadu; keďže tento vývoj viedol k exponenciálnemu zvýšeniu rizika pre bezpečnosť operácií v kozmickom priestore na obežnej dráhe a udržateľnosť kozmického priestoru; keďže to potenciálne ohrozuje služby poskytované zložkami vesmírneho programu Únie;

C. keďže sa objavili nové priemyselné trendy, ktoré viedli k nástupu komerčnejšieho prístupu, pokiaľ ide o využívanie kozmického priestoru, vstupu nových neverejných subjektov do kozmického sektora, plánovanému a prebiehajúcemu vypúšťaniu tzv. megakonštelácií na obežnú dráhu v blízkosti zeme a iným obchodným trendom, ako je ťažba vo vesmíre;

D. keďže viaceré technológie poskytujú spoľahlivé riešenia, pokiaľ ide o vesmírnu premávku, preťaženie a riziká kolízie; keďže bolo vyvinutých niekoľko inovácií EÚ a súkromných a verejných iniciatív na identifikáciu a sledovanie odpadu; keďže (automatizované) vyhýbanie sa zrážkam vesmírnych lodí, vyhýbanie sa vesmírnemu odpadu, zmierňovanie a odstraňovanie vesmírneho odpadu a techniky odstraňovania vesmírneho odpadu sú účinnými nástrojmi, ktoré si vyžadujú primeraný regulačný a vykonávací rámec;

E. keďže vesmírny program Únie zahŕňa zložku informovanosti o situácii v kozmickom priestore, ktorá obsahuje podzložku dohľadu nad kozmickým priestorom a sledovania tohto priestoru (SST), ktorá predstavuje operačný pilier STM;

F. keďže na rozdiel od iných (dopravných) sektorov neexistuje pre STM komplexný medzinárodný regulačný rámec s podrobnými pravidlami a technickými špecifikáciami v rovnakom rozsahu a je obmedzený na dobrovoľné usmernenia;

1. víta plánované opatrenia uvedené v spoločnom oznámení s názvom Prístup EÚ k riadeniu vesmírnej prevádzky – príspevok EÚ na riešenie globálnej výzvy;

2. víta nedávny vývoj v kozmickom sektore, keď na trh vstupujú nové spoločnosti, a zavádzanie služieb poskytovaných rôznymi zložkami vesmírneho programu Únie na trh;

3. zdôrazňuje, že nárast operácií v kozmickom priestore, počet aktérov v kozmickom priestore a bezprecedentné zväčšenie satelitných konštelácií sú kvantitatívnymi aspektmi, ktoré predstavujú závažné výzvy, ktoré je potrebné riešiť, najmä prostredníctvom preventívnych opatrení a vývoja a zavádzania pokročilých, automatizovaných techník, ako je automatizované predchádzanie zrážkam; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že umelá inteligencia, vysokovýkonná výpočtová technika a strojové učenie predstavujú podporné technológie pre požadované procesy automatizácie a sledovania;

4. poukazuje na to, že na riadne riadenie vesmírnej prevádzky sú potrebné údaje založené na kvantitatívnej metrike a meracích nástrojoch a na tento účel je potrebné zvýšiť počet a kvalitu snímačov, ako aj rozsiahle spoločné využívanie údajov a pokrok v oblasti odpadu;

5. zdôrazňuje, že rozvoj kozmického sektora si vyžaduje, aby EÚ zaujala strategický a ambiciózny prístup zahŕňajúci regulačné aspekty, medzinárodný rozmer a služby SST;

6. zdôrazňuje potrebu podporovať medzinárodne uznávané vymedzenie STM s cieľom zabezpečiť spoločné chápanie všetkých parametrov a tým prispieť k bezpečnosti vesmírnych operácií v čoraz preťaženejšom kozmickom priestore;

7. domnieva sa, že s cieľom zaručiť bezpečné a zabezpečené operácie v kozmickom priestore by mal ako základ slúžiť jasný regulačný rámec pre činnosti v kozmickom priestore pre rovnaké podmienky činností v kozmickom priestore platné v celej EÚ a komplexný rámec pre záväzné európske právne predpisy v oblasti kozmického priestoru; vyzýva Komisiu, aby vypracovala súbor pravidiel, noriem, technických špecifikácií a usmernení EÚ a aby tieto pravidlá aktívne presadzovala na medzinárodnej úrovni;

8. zdôrazňuje, že bezpečnosť a zabezpečenie sa musia zohľadňovať už vo fáze návrhu, že vypúšťanie do vesmíru a vesmírne zariadenia musia byť založené na udržateľnosti už v štádiu návrhu, pričom súčasné najlepšie postupy a usmernenia sa nevyužívajú dostatočne, a že fragmentácia neprispieva k účinnému širokozámerovému prístupu; zdôrazňuje, že tieto zmeny by mali byť starostlivo a jasne navrhnuté s cieľom podporiť rýchle medzinárodné zavádzanie a zabrániť nadmernému administratívnemu zaťaženiu vesmírneho priemyslu;

9. vyzýva Komisiu, aby zohľadnila civilné aj obranné/bezpečnostné potreby, vyhodnotila vplyv rozvoja STM na európske verejné a súkromné zainteresované strany a aby konzultovala aj so zainteresovanými stranami z krajín mimo EÚ;

10. vyzýva Komisiu, aby oslovila tretie krajiny a medzinárodné organizácie bez toho, aby bola dotknutá autonómia Únie;

11. vyzýva Komisiu, aby posilnila služby Únie v oblasti SST, pokiaľ ide o zozbierané údaje, analýzy opätovného vstupu do atmosféry a fragmentácie, a aby ďalej rozvíjala databázu SST EÚ vrátane odhalených, katalogizovaných a predpokladaných pohybov kozmických objektov;

12. zdôrazňuje, že je potrebné podporovať rozvoj lepších spôsobilostí SST a posilniť výskum a inovácie v oblasti STM;

13. zdôrazňuje, že vesmírny odpad je naliehavým problémom a že sú potrebné operácie vesmírneho odpadu; vyzýva preto Komisiu, aby ďalej investovala do výskumu a zavádzania technológií na znižovanie odpadu využitím všetkých príležitostí na financovanie výskumných a inovačných činností zo strany EÚ prostredníctvom programu Horizont Európa, vesmírnej výskumnej misie Cassini-Huygens, pilotných projektov vrátane synergie medzi rôznymi programami EÚ a vnútroštátnymi fondmi a ich kombinovania, a pokiaľ je to možné, finančných prostriedkov Európskej vesmírnej agentúry;

14. vyzýva Komisiu, aby vyvinula všetko politické a diplomatické úsilie vrátane spolupráce s OSN s cieľom vypracovať komplexný medzinárodný prístup k uplatňovaniu spoločných noriem a pravidiel a vykonávaniu konkrétnych riešení STM na celosvetovej úrovni;

15. nabáda Komisiu, aby uľahčila účasť EÚ na Dohode OSN o pomoci ([1]), Dohovore OSN o zodpovednosti ([2]) a Dohovore o registrácii ([3]);

16. vyzýva Komisiu, aby do roku 2024 navrhla právne predpisy týkajúce sa STM vrátane systémového riadenia a zodpovedností navrhovanej Agentúry EÚ pre vesmírny program a, na základe preskúmania viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 v polovici trvania a súčasného vesmírneho programu Únie, začlenenia STM do budúceho vesmírneho programu;

17. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade a vládam a parlamentom členských štátov.

([1]) Dohoda o pomoci kozmonautom a ich návrate a o vrátení predmetov vypustených do kozmického priestoru z roku 1967.
([2]) Dohovor o medzinárodnej zodpovednosti za škody spôsobené kozmickými objektmi z roku 1971.
([3]) Dohovor o registrácii objektov vypustených do kozmického priestoru z roku 1974.